

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ראש השנה תשס"ו י' אלול 250

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: תקיעת שופר – גילוי הפנימיות

העיקר היא השמיעה ועל זה רמזו חז"ל באמרם הניח שופר בתוך שופר, אם קול פנימי שמע יצא, ואם קול חיצון שמע לא יצא, היינו שעיקר המצוה הוא שעל ידי שופר החיצון ישמע את השופר הפנימי אשר בקרבנו.

וכותב בספה"ק שפת אמת (ראש השנה תרנ"א): "הקול הפנימי נמצא בנפשות בני ישראל... וזהו הרמז פשוטה לפניה ולאחריה ... כי ראשיתן ואחריתן של ישראל הוא טוב".

ובספה"ק שם משמואל (מועדים ראש השנה עמ' כ"א) כותב: יש לומר בטעם השופר שהוא קול יוצא מפנימיות הלב בלתי מתחלק בה' מוצאות הפה... דטעמא דשופר שהוא קול פנימי טרם נתחלק בה' מוצאות הפה, מעורר את הנקודה הפנימית שהיא ראשית המציאות... וזה הכח יש לאדם בפנימיות הלב, ואינו יכול להוציא זאת אל כלי הדיבור, וזהו שופר קלא פנימאה בלתי כלי הדבור...".

וכותב בספה"ק ליקוטי תורה: "ולכן תקעו בחדש שופר, פירוש, תקעו תקיעה הוא קול פשוט היוצא מהבל הלב מפנימיותו, ועל זה נאמר ה' שמעה בקולי, פירוש בקולי, מה שבתוך קולי, דהיינו תוכיותו - פנימיותו שהוא בחינת פנימיות הלב".

וכתב בספה"ק דברי חיים (ראש השנה): "שהנה השופר הוא קול הבא מנהמת הלב ומפנימיותו... ולכן גזירת התורה להתגלות עצמם כוחו בלא רמיה כלל וזוה באמת דבוקים בה' יתברך". ע"כ.

השופר אשר מוציא לבחוץ את הפנימיות הטהורה של היהודי, נלמד דוקא מיבבת אם סיסרא אשר נבע מהפנימיות הטהורה שהיתה טמונה בה – היא רבי עקיבא.

יעל אשת הקיני אשר הרגה את סיסרא ידעה סוד זה, ולכן יעל ראשי תיבות "יצא עקיבא לאור", לכן על אף שסיסרא מבקש ממנה לשתות מים, היא מעדיפה לתת לו חלב, כי "דם נעכר ונעשה חלב" (בכורות ו:), כשם שהחלב מקורו מהדם, כך סיסרא סמל הרשעות טמון בו ניצוץ קדוש – רבי עקיבא.

אומר המדרש (ויק"ר כא, ג) "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" (תהלים כז, א) "אורי" בראש השנה ו"ישעי" ביום הכיפורים".

יש להתבונן מדוע "ראש השנה" שהוא יום דין, ובו הקב"ה דן את כל ברואי העולם על חיים או מות, עושר או עוני, בריאות או חולי, תורה ומצוות ומעשים טובים לחיי העולם הבא, או חטאים ועוונות שאחריתם גיהנם, על הכל דנים את האדם ומדוע ראש השנה נקרא "אורי", ובפרט שהרי רוב בני העולם בינונים או למטה מהן, והדין נוקב ויורד עד תהום, וא"כ זה "כיום צרה וחשך" למי שהרבה לחטוא ולפשוע במעשיו, ומדוע נקרא ראש השנה "אורי" לא רק לדוד המלך שהיה צדיק יסוד עולם חסיד ועניו, אלא לכל עם ישראל.

אלא שביום ראש השנה מתגלה פנימיותם של עם ישראל, פנימיות טהורה וזכה של "רצוננו לעשות רצונך", יום ראש השנה מאיר את הפנימיות של כל יהודי, לכן הוא נקרא "אורי".

לקראת יום הדין ראש השנה הבא לקראתנו לשלום, דבר בעתו מה טוב לעסוק במצוה היחידה שאנו מקיימים מן התורה בראש השנה, אחרי אשר בעוונותינו הרבים חרב בית המקדש ואין לנו יכולת להקריב קרבנות היום בפועל, הלא היא מצות תקיעת שופר.

שנינו במשנה במסכת ראש השנה (ג:): "שיעור תרועה כשלש יבבות", כלומר כשיעור שלשה קולות שנקרא אצלנו "שברים".

מקשה על כך הגמרא: ממה ששנינו בברייתא: "והתניא שיעור תרועה כשלשה שברים", כלומר תשעה קולות שנקרא אצלנו "תרועה"? ומתרצת הגמרא: כי אכן יש מחלוקת בין המשנה והברייתא,

אך מהו שורש המחלוקת: "אמר אביי בהא ודאי פליגי, דכתיב יום תרועה יהיה לכם ומתרגמינן יום יבבא יהא לכוון, וכתוב באימיה דסיסרא (שופטים ה', כ"ח) "בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא", מר סבר גנוחי גנת, ומר סבר ילולי יליל".

נמצנו למידים כי כל קולות השופר שאנו תוקעים: תשר"ת, תש"ת, תר"ת, אשר על ידי זה הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, אנו למדים מהיבבה של אם סיסרא שיבבה על סיסרא בנה, שהרי יבבה זו גרמה לנו להסתפק אם היא "גנוחי גנת", או ילולי יליל" או שניהם ביחד.

וצריך להבין כיצד השופר אשר תפקידו להפוך את מידת הדין לרחמים, נלמדת מאם סיסרא הרשע?

אלא לכאורה תמוה כיצד אם סיסרא בוכה על איחורו של בנה מן המלחמה, הרי הגויים בעלי אכזריות הם, וכלל לא איכפת להם מבניהם, וכדברי הרמב"ם (הלכות מתנות עניים פרק י" ה"ב): וכל מי שהוא אכזרי ואינו מרחם יש לחוש ליחוסו, שאין האכזריות מצויה אלא בעכו"ם, שנאמר אכזרי המה ולא ירחמו. ע"כ. וכיצד אמא אכזרית לפתע בוכה על היעלמות בנה?

אלא מצינו במסכת גיטין (נז:) ובמסכת סנהדרין (צו:), מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים. ומגלה לנו רבינו ניסים גאון בפירושו למסכת ברכות (כז:), שרבי עקיבא היה מצאצאי סיסרא שר צבא יבין מלך כנען. נמצא כי באם סיסרא היה ניצוץ קדוש הלא הוא רבי עקיבא והוא זה שהכניס בה מידת רחמים לבנה, עד כדי בכי ויבבה.

האדם - גוף חמרי, זו חיצוניותו, אך פנימיותו היא הנשמה הכבושה וטמונה בו, וכשזו מתגלה לבחוץ מתגלה היהודי האמיתי, וזהו תפקידו של השופר.

וכך כתב בספר אזניים לתורה (אמור כ"ג, כ"ד): "על כן השופר הבא לגלות שלמות זו של היהודי, בא ומגלה פנימיות זו שבו "יש בלב האדם שופר פנימי נקודת היהדות ובכל ימות השנה השופר הפנימי ישן שנתו על פי רוב, והשופר החיצוני שאנו שומעים ביום הדין מעורר ומקיץ את השופר הפנימי, את מצפוננו של האדם ואת האש דת אשר בלב היהודי, והוא שב אל ה'. ולפיכך

כתב הרמ"א (סימן תקפג סעיף א'): ויש נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש. ויש לפרש על פי מה שכתב המקובל האלוקי רבי אליהו בעל שם בספרו רינת דודים על שיר השירים בביאור הפסוק "כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים". התפוח צבעו החיצוני אדום הרומז למידת הגבורה, אולם בפנימיותו הוא לבן מורה על חסדים, כן דודי – הנהגת הקב"ה פעמים נראית כגבורה וכדין, אולם בפנימיותה היא רחמים.

אולם הגמרא בשבת (פג.) דורשת על פסוק זה שישראל נמשל לתפוח שנאמר "תחת התפוח עוררתין", ואם כן גם על עם ישראל ניתן לומר מעלה זו, שגם אם נראה בחיצוניותם שהולכים אחר יצרם, צבע אדום של תאוות וגשמיות, אולם בפנימיותם טהורים ולבנים הם.

סגולה ליום ראשון הקרוב ערב ראש השנה:

כתב הגאון רבי זי"ב פאלאג'י בספרו מועד לכל זוי סימן י"ב סעיף ב' בשם המקובל האלוקי רבי דוד שרירו ע"ה: לקרוא בערב ראש השנה אזור עשר פסוקים ראשונים של פרשת כי תבוא עד "זהגר אשר בקרבך" (סוף עליית כהן). והעושה כן כרוז יוצא עליו בשמים האומר גביתי מאדם זה כל זובותיו ומזולתי לו על כל עיונותיו.

להלן זמני השיעורים ודרשות ליום ראש השנה של הרה"ג רבי איתי בן אהרן שליט"א

ליל ראשון של ראש השנה לפני תפילת ערבית בבית הכנסת תפארת ירושלים לעדת הגורג'ים רחוב חפץ חיים 29.

יום א' דראש השנה לפני התקיעות בבית הכנסת תפארת ירושלים לעדת הגורג'ים רחוב חפץ חיים 29.

יום א' דראש השנה בשעה 16:30 בבית כנסת חזון יעקב – בורוכוב רחוב דוד 21 ליל שני של ראש השנה לפני תפילת ערבית בית כנסת שערי רחמים – רחוב חלחול נחלאות.

יום ב' דראש השנה לפני התקיעות בבית הכנסת תפארת ירושלים לעדת הגורג'ים רחוב חפץ חיים 29.

יום ב' דראש השנה בשעה 15:45 בבית הכנסת מוסיוף רחוב יואל.

יום ב' דראש השנה בשעה 17:30 בבית כנסת עזרא הסופר רחוב הטורים.

בס"ד יצא לאור הספר שרבים ציפו לו נזולת שדה – תנאים ואמוראים

בביאור מעשיהם והנהגותיהם של התנאים והאמוראים בדרך הדרוש והאגדה.

- א. מדוע רבן יוזון בן זכאי נקבר בטבריה על אף שזוי בדרום?
- ב. מדוע בזרה ברוריה לבעוט ברגלה בתלמיד ששנה בשקט ולא סתרה לו על לזויו?
- ג. מדוע רבי מאיר נקבר בעמידה?
- ד. כיצד רבי טרפון נשבע ואומר "אקפוץ את בני"?
- ה. מדוע שפוזות קיסר רומי היו משבזות את רבי אבהו?
- ו. מדוע הרבו הזוכמים לזשוד ברב פפא?

תשובות לשאלות אלו ועוד דברים מעניינים ונדירים תמצאו בספר "נזולת שדה תנאים ואמוראים"

לפרטים: 0504145482

מערכת "נחלת שדה" מאחלת לכל קוראי העלון ולכל בית ישראל שנה טובה ומבורכת, שנה של הצלחה שגשוג ועליה רוחנית וגשמית כאחד. יהי רצון שיתמלאו כל משאלות לבכם לטובה ולברכה אמן.